

Van Marx is bekend dat hij de ‘proletariërs van alle landen’ opriep zich te verenigen. Hij was echter niet de eerste die ervan uitging dat ‘in vereniging’ vrijheid en macht kunnen groeien. Veel eerder schreef Spinoza al dat wanneer mensen zich in nood verenigen, zij samen meer rechten hebben. Vrijheid is niet slechts persoonlijk, het vrijheidsbegrip is op veel manieren politiek van aard. Vrijheid is altijd in het geding, altijd een doel en de verwerving ervan omstreden. Zowel in politiek stabiele als in chaotische tijden wordt veel over vrijheid gesproken.

Dit boek bevat twee essays over vrijheid en macht. Het eerste gaat over de waardering en mogelijke tekortkomingen van Marx’ visie op vrijheid. Verhelderend voor dat laatste is het debat met Bakoenin en de anarchisten van Marx’ tijd.

Ook in het tweede essay over het ‘Speelveld van de vrijheid’ staat Marx’ denken centraal. Daarnaast wordt vanuit Spinoza’s filosofie naar vrijheid gekeken. In de bredere context spelen Aristoteles, Machiavelli en Hegel een rol. Bovendien wordt de objectieve maatschappelijke kant van de vrijheid belicht, zoals die naar voren komt in Marx’ hoofdwerk Het kapitaal.

De politieke filosofie van Marx en Spinoza levert gezichtspunten op voor praktisch handelen en de vrijheidsgraden daarvan. Hun fundamentele visies over de samenhang van macht en vrijheid zijn verhelderend om in de overvloed van dagelijkse nieuwsfeiten te bedenken waar het eigenlijk om gaat.